

Obsah

Poděkování	7
Úvod	9
Čechy a Irsko na pomezí mezi vlastní a cizinou: možnosti srovnání	10
Vnímání hranic a prostoru: teoretická východiska a přehled bádání	14
Identita, alterita a jejich využití v konceptualizaci hranic a prostoru	15
Cestování přes hranice: hraniční studia a dějiny cestování	20
Prameny, metoda a struktura	26
Hranice, prostor a stát v Čechách a Irsku do počátku 19. století	31
Čechy: vymezení vnější hranice a teritoriálních příslušností	33
Irsko: překonávání vnitřních hranic a kulturní dichotomie	39
Cestování, cestopisy a jejich autoři	51
Cestopis: žánr na pomezí mezi naučnou a beletristickou literaturou	51
Od objektivismu k subjektivismu: žánrová proměna německé a anglické cestopisné literatury v 18. a 19. století	54
Čtenáři a recenzenti	65
Cestování: motivace a praxe	82
„Reise nach Böhmen“ – „Tour to Ireland“: Čechy a Irsko jako cestovní destinace	82
Trasy a doprava	93
Autoři: sociální a kulturní profil	111
Hranice osvěcenského objektivismu	117
Normování prostorového vnímání: instrukce pro patriotické cestovatele	117

Země na konci světa? Čechy ve vnímání německých cestovatelů 18. století	127
Pohoří, hraniční kámen a boží muka: tři podoby jedné hranice	129
Na císařských cestách a císařském území	143
Z periferie do centra: český venkov a města	150
Království jednoho a dvojího lidu: obraz české společnosti	170
Ostrov divokých Irů nebo malá Anglie?	
Irsko ve vnímání britských cestovatelů 18. století	176
Za poslední výspou pevniny: Irské moře jako geografická, administrativní a kulturní hranice	178
Z centra do periferie: irská města a venkov	187
Chudí katolíci a bohatí anglikáni: obraz irské společnosti	208
Mezi autonomií a unií	221
Prostor a krajina mezi romantizací a politizací	230
„Vznešená“ krajina romantického poutníka	230
Imaginární a mytická krajina českého pohraničí	233
Objevení pohraničních hor	240
Gotická a pitoreskní krajina irského venkova	249
Objevení západního pobřeží	259
Prostor a společnost v rétorice inkluze a exkluze	266
Svatá říše římská a německý národ: konkurence prostorových konceptů na počátku 19. století	272
„Stockdeutschen“ a „Stockböhmen“: jazyk a etnicita jako princip společenské a prostorové diferenciacce	278
„Rakousko, jaké je“: habsburská monarchie a Čechy mezi konzervatismem a liberalismem	288
Německo a Čechy: konjunktury jazykového a teritoriálního ohraničení	299
Spojené království: optimismus postunijního období	314
Sever a jih: katolická emancipace a proměna prostorového členění	321
Irsko a Británie: pesimismus poloviny 19. století	332
Závěr	346
Summary	354
Bibliografie	360
Přílohy	387
Biografické údaje o německých autorech	387
Biografické údaje o britských autorech	391